

IFJÚSÁGI SAKKOZÁSUNK CSAPDÁI

A 2010-es korcsoportos világbajnokság eredményei ismeretében ismét fellángolt a vita ifjúsági sakkozásunk jelenéről, és jövőjéről. Nem is olyan régen írtam egy cikket (Ifjúsági tömeg-ifjúsági élsakk) ebben a témában, melyre szinte semmilyen válaszreakció nem érkezett. Jó lenne azt hinni, hogy azért, mert mindenki teljes mértékben egyetértett az abban foglaltakkal. Sajnos nem így van! Azóta se történt semmi, folyamatosan jelennek meg homlokegyenest ellenkező írások, agyonhallgatva a lényeget.

De hát mi is a lényeg?

Megpróbáltam bevezetni két fogalmat, az ifjúsági tömegsakkot és az ifjúsági élsakkot.

Ifjúsági élsakk alatt azt a tevékenységet kell érteni, amelynek kizárólagos célja profi nagymesterek, 2600 fölötti játékosok, olimpiai csapattagok kinevelése.

Ennek szigorú feltételei vannak, amelyből ha csak egy is hiányzik, a munka eredménytelen lesz.

1.Fanatikus, tehetséges gyerek, aki profi sakkozó akar lenni, és már vannak kiugró eredményei.

2.Lelkes szülők, akik maximálisan támogatják ezt anyagilag és egzisztenciálisan, iskola csak magántanulói jelleggel.

3.Megfelelő edző, aki képes minimálisan 2600 fölé felvinni a gyereket.

Ahhoz azonban, hogy egyáltalán ez a kérdés felvetődjön, nagyon korán kell elkezdni a sakkot. A legfontosabb az 5-6 éves kortól 10 éves korig terjedő időszak, itt kell fokozatos terheléssel lerakni az alapokat.

1. A késői kezdés csapdája.

Aki későn kezd el sakkozni, már nagyon komoly hátrányba kerül. Olyan ez, mint egy nyelv elsajátítása anyanyelvi szinten, 20 évesen már nem lehet perfektül megtanulni. Ma már 12-13 évesen nagymesterek lesznek a

legkiválóbbak. Van ennek fiziológiai magyarázata is, az idegpályák összekapcsolódása, szinte beleégnek az alapmotívumok a gyerekek agyába. A terhelésnek fokozatosnak kell lennie, és minden erőszakos szülői ráhatástól mentesnek. Furcsán hangzik, de már az óvodai sakkoktatásra is oda kell figyelni. Ezt kellene minden alkalommal elmondani, ahogy Cato követelte minden beszéde végén Karthágó elpusztítását. Ennek kéne állnia a Sakkvilág első oldalán, az összes internetes sakk portálon, és a szövetség falain. Ehhez képest mindenről beszélnek, csak a lényegről nem. Ez ugyanis fájdalmas, ezzel senki se akar szembenézni. A legtöbb szülő későn kapcsol át élsakkra, a gyerek nagyon későn kerül megfelelő kezekbe, ilyenkor már nem sokat lehet tenni. Itt jelentkezik az edzők felelőssége. Nem világosítják fel a szülőket, hogy az intenzív sakkozást nagyon hamar el kell kezdeni. Abban a hitben ringatják őket, hogy az élsakk mehet párhuzamosan a napi 6-8 órás tanulással. Persze ez tetszik a szülőknek, mert így nem kényszerülnek fájdalmas, kockázatosnak tűnő döntések meghozatalára. Így pár évig álomvilágban ringathatják magukat, és amikor felébrednek, már késő.

2. A tömegsakk és az élsakk csapdája.

A csapda az, hogy az ifjúsági tömegsakkot és az ifjúsági élsakkot egybemossák. Ifjúsági tömegsakk ugyanis, mindaz, ami nem ifjúsági élsakk, innen csak amatőrök, vagy gyengécske profik kerülhetnek ki. A kábítás trükkje az ifjúsági eredmények felnagyítása, abszolutizálása. A korcsoportos bajnoki érmek megtévesztőek, de még a korcs. VB és EB érmek se garantálnak semmit. Ahhoz, hogy valakiből kiváló sakkozó legyen, szintjéhez képest legalább 8 erős versenyen kell játszania évente. Sok ifi csak ifi versenyeken játszik, van, hogy 3-4 hónapot is kihagy. A sakkozó életforma napi 6-8 órás intenzív munkát követel meg, komoly egyéni edző segítségével. Ha megnézzük, hogy a VB-n részt vett gyerekek közül hány felel meg ezeknek a kritériumoknak, mindjárt elnézőbbek leszünk az eredményeket illetően. Amatőröktől miért várunk világszintű teljesítményt?

A közös edzés, és egyéni edzés, tömegsakk-élsakk problémát is fejtegettem a korábbi cikkben, talán érdekesebb lenne részletesebben körüljárni. Kezdetben nagyon hasznos a csoportos edzés, mert itt lehet felfedezni a tehetségeket. Ha azonban a kiválasztás megtörtént, felváltva közös és egyéni edzésekkel kell folytatni. Az amatőrök és a profik képzése

nagyon hamar kettéválik. Egy tehetséges gyereknek nem tesz jót, ha sok érdektelen amatőr között mozog. Ráadásul az anyagnak is nagymértékben különböznie kell. Nem lehet mélységekre tanítani a gyerekeket rendszertelenül, kis óraszámú tömegedzéseken. Az elmélyült gondolkodást megtanítani még nehezebb, mert ahhoz csöndben kéne számolniuk legalább 10 percet, majd leírni az eredményt. Tudtommal ilyen csak fejtőversenyeken képzelhető el. Egyébként mindenki belekiabál, nem gondolkodik, ámde remekül szórakozik. Komoly fegyelem nélkül csak amatőr sakk lehetséges. Ha az edzéseknek nem marad nyoma számítógépes jegyzet formájában, az egész nem sokat ért. Az anyagokat ugyanis időről időre át kell ismételni. Ha nincs anyag, olyan mintha a kéménybe írtuk volna fel korommal. A szülőknek erre is oda kell figyelniük, ha nincsenek elfogadható jegyzetek, biztosak lehetnek benne, hogy rossz úton járnak. Komoly megnyitási repertoárt csak hosszú évek kemény munkájával lehet létrehozni és megtanulni. Egy amatőrnek erre nincs ideje, energiája, ezért már korán kénytelen igénytelen mellékváltozatokat játszani. Lehet, hogy ezzel kezdetben jobb eredményt fog elérni, de rossz hatással lesz a stílusára, és nem fogja tudni elsajátítani a teoretikus gondolkodást a későbbiekben. Nem tudja fejleszteni a munkabírását, ami elengedhetetlen magas szinten. Addig jut el, ameddig a tehetsége engedi, de hozzáadott értéket nem produkál. Ezért véglegesen megreked a tehetsége minimumán. Ez persze csalóka, hiszen lehet akár nagymester is! Ilyenkor kell arra gondolni, istenem, mire vihette volna, ha komolyan sakkozik! A jelenlegi magyar sakk talán képes lenne 4-5 arra méltó gyereknek megadni az esélyt, hogy kiváló profi legyen. Többnek nem, de olyan sok fanatikus, tehetséges gyerek, lelkes szülő anyagi háttérrel sajnos nincs is. Képzeljük magunkat a Titanic helyzetébe. A hajó süllyed, és nincs elegendő mentőcsónak. Mi talán 5 gyereket meg tudnánk menteni. Ehhez képest mindenkit beveszünk a csónakba, az elsüllyed és mindenki megfullad. Így néz ki most a tömegsakk és az élsakk kapcsolata. Jó, ez kicsit durva volt. Az a látszat keletkezhet, hogy a tömegsakkot valami alacsonyabb rendű dolognak tartom, amire kár kidobni a pénzt. Hát nem. A tömegsakk, amatőr sakk csodálatos dolog. Minden erőnkkel törekednünk kell arra, hogy minél többen szeressék meg ezt a játékot. Csak ne keverjük a kettőt! Itt is látok azonban egy komoly csapdát. Az elég hamar kiderül, hogy a gyerekből nem lesz kiváló nagymester. Nem baj. Az a lényeg, hogy élete végéig a sakk szerelmese legyen, és szabad

idejében szívesen induljon versenyeken. Ehhez képest azt látjuk, hogy a legtöbb gyerek 18-20 éves korára teljesen abbahagyja a sakkot a csalódások, kudarcok miatt. A szülők is megkeseredetten távoznak átadván a helyüket a reménykedő szülők következő generációjának. Miért van az, hogy nem tudjuk megtartani őket hosszú távon? Talán azért, mert elhittetjük velük, hogy kevés munkával is van esélyük komoly eredményekre? Évekig ringatjuk a szülőket abban a hitben, hogy van esély? Az amatőr gyerekeket is úgy edzük, mintha profik lennének, és ettől, meg a csalódástól megcsömörlenek? Nem inkább csak a sakk szépségeivel kéne foglalkozniuk az eredmény centrikus munka helyett? Nehéz kérdések, ezen is el kellene gondolkodni. Kíváncsi lennék egy olyan statisztikára, hogy hány amatőr indul Élőre minősítő versenyen, miután ifjúsági "karrierje" véget ért ?

3. Az ifjúsági versenyek csapdája.

Annak idején a Polgár papa a női versenyeken való indulást tartotta csapdának, és lányait szinte kizárólag férfi versenyeken indította. A női versenyek színvonala akkoriban nagyon alacsony volt. Ma az ifjúsági versenyek töltik be ezt a szerepet, egy bizonyos szint után a felnőtt versenyeknek kell túlsúlyba kerülni. Ha valaki rendszeresen gyenge versenyeken játszik, hozzá hülyül. Ha erős versenyen játszik, a vereségek dacára sokkal többet fog tanulni belőle. Ezért tűnik látszatproblémának a magyar bajnokság gyengülő színvonala, és hogy legjobbjaink egyre kevésbé akarnak indulni a VB-n, EB-n. Talán 10-12 éves korig még elképzelhető a részvétel a magyar bajnokságon, e felett már nem tanácsos, ha valaki profi akar lenni. Az ifi bajnokságok színvonala nem öncél. Ez persze rosszul hangzik megint, de ifjúsági élsakkozásunk útja csak a felnőtt sakkozáson keresztül lehetséges. Az ifi EB, VB érmek legfontosabb hozadéka az, ha a szponzorok felfigyelnek a gyerekre, és komoly anyagi támogatásban részesítik. Ha ez nincs, akkor nem egyértelmű. Nagyon sok pénzbe kerülnek, jobban jár a gyerek, ha edzésre költik a pénzt. Ez a logikus magyarázat, hogy a jobb játékosok miért nem tülekednek a világversenyeken. Egészen 2500-as nagymesteri szintig a magyar versenyrendszer kiváló, a gyerekek ad abszurdum ki se kell tennie a lábát az országból.

4. A megélhetés csapdája

A szülők nincsenek könnyű helyzetben. Mindent eláraszt az élsakk ellenes propaganda, ebből még egyes profi játékosok, edzők és a szövetség is kiveszi a részét. Nagyon sok a negatív hangú írás. Mindenütt azt hallom, olvasom, hogy a sakkból nem lehet megélni. Vagy hogy csak nagyon alacsony szinten lehet megélni, ez egy nagyon kockázatos és bizonytalan pálya. Ez ugyan már a nyolcvanas évek óta nem igaz, de lelkesen szajkózza boldog-boldogtalan. Az él-játékosokat megértem. Ki a fene akar itt konkurenciát? Nem egyszerűbb finoman lebeszélni a szülőket? Ide vág a történet (vagy legenda?) Barcza nagymesterről, aki a Portisch papa kérdésére, hogy tudniillik érdemes-e a fiát sakkozónak nevelni, azt válaszolta, hogy inkább legyen egy jó bádogosmester. Szerencsére nem így történt. Akik meg nem lettek élsakkozók, azért állítják be negatívan a profi sakkot, mert így kevésbé fáj a seb. Ehhez képest a legtöbb nagymester sakkból él, még a diplomások is. Sőt sok nemzetközi mester is ezzel keresi a kenyerét, főleg persze edzőként, szervezőként, szakíróként. Igaz, a sakk a szürke zónában mozog az állami támogatás hiánya miatt, ezért csak a bennfentesek látnak tisztán. A kérdés inkább az, mit tekintenek elfogadható életszínvonalnak. Nyilván Lékó, Polgár Judit nagyon szépen keresnek, de legtöbben nem juthatnak el idáig. Tudtommal, ha valaki egyetemre megy, az nem elvárás, hogy Nobel díjas legyen, vagy az OTP vezérigazgatója. Egy átlagos 2550 körüli profi simán megkeresi az értelmiségi átlagbért, vagy többet. Ma 2600 felett szokták mondani, hogy meg lehet élni a sakkból, igaz, ezen a szinten már nincs különösebb anyagi gond. Ehhez persze szorgalmasnak kell lenni, edzést, cikkírást vállalva, sok csapatbajnoki meccset lejátszva. De könyörgöm, azt csinálja, ami a szenvedélye! A legtöbb munkahelyen alig várják, hogy leteljen a munkaidő! Ebből persze az következik, hogy ez a sport csak a lelkes, fanatikus játékosoknak való. Ezt csak a megélhetésért csinálva kiégett lélekkel nagyon nehéz. Inkább úgy kell nézni, mint a művészi pályákat. A legtöbb szülő persze nem éhenkórász költőt, festőt akar a gyerekéből, hanem bankigazgatót. Vannak pályák, ahol nemcsak a pénz számít, hanem a boldogság is. Kevés ilyen van, de a sakk közékük tartozik. A szülők azt akarják, hogy a gyerekük boldog legyen? Ehhez nem kell világbajnoknak lenni, mindenki a maga szintjén megpróbálhatja kihozni a képességei maximumát.

5. A pénz csapdája

A legnagyobb csapda azonban a mi urunk, a pénz. A szülőknek úgy kell mindezt felfogniuk, mint egy komoly befektetést. Arra kell törekedniük, hogy minél több pénzt költsenek a sakkra, de közben ne szívják a fogukat, ne keltsenek a gyereken szüségtelen büntudatot mondván, hogy látod mennyit költöttem a sakkodra, hol vannak az eredmények? Itt az ingyenesség tévút, pénzt spórolni a gyerek sakkján tévút. Inkább azt sugallják, hogy szívesen költenének még többet. Tudom, hogy ez a magyar néplélektől elég távol áll, de sajnos ez az egyetlen helyes hozzáállás. A gyerekeknek azt kell éreznie, hogy a szülők ezt az áldozatot örömmel hozzák meg, mert bíznak benne. Elég élet idegenül hangzik, nemde? Csakhogy Polgáréknál és Lékóéknál pont így volt, és látjuk az eredményeket. Rapport Ricsi is ezen az úton jár. Itt nagyon korán kell elkezdni a befektetést, de már legkésőbb 18 éves korára jól fog keresni a gyerek. Az egyetemen még 5-6 évig el kell tartani, tandíjat fizetni, és még utána is 2-3 évig csak kezdő fizetést kap. Érdeemes lenne utánaszámolni! A legnagyobb költség általában az egyéni edző órábéra. Mivel a klubok túlnyomó része anyagilag nem tud (és nem is akar!) segíteni, minden a szülő pénztárcájára van alapozva. Ebből újabb kegyetlen következtetések adódnak. Ha nem tud elegendő pénzt befektetni, hiába tehetséges a gyerek, elvész a magyar sakk számára. Legkésőbbben 10 éves kortól már folyamatos egyéni edzést kell biztosítani. Ennek a minimuma kb. havi 40 óra, de ezzel világklasszist nehezen fogunk produkálni. Másfelől megvan az esély egy 2600 körüli nagymesterre, és az már egy elfogadható profi szint manapság. A duplája már sokkal nagyobb reményekre jogosít, érdemes elolvasni a Lékóról, és a Polgár gyerekekről írott könyveket, ott elég részletesen leírják, milyen óriási munkát végeztek már gyerekkorukban.

Az ideális napi 4-6 óra edzővel és 2-4 óra egyénileg. Az edző a fennmaradó 4-6 órájában pedig készíti az anyagokat. A versenyeztetés is sokba kerül, rendszeresen kell utazni, egy vidékinek nem könnyű a helyzete. Ráadásul, ha komoly céljaink vannak, az edzőnek jelen kell lennie a versenyen, mint minden más sportban.

6. A tanulás csapdája

A szülők helyzete nagyon nehéz, nem győzöm hangsúlyozni. Ahány edző, annyi vélemény, ahány játékos, annyi (egymásnak ellentmondó) tapasztalat. Ugyan kinek higgyen? Egy biztos, itt nincs királyi út. Csak rengeteg munka, óriási áldozatvállalás és fanatikus gyerekek. A sakk

tanulása óriási mértékben különbözik a középiskolai, egyetemi tanulmányoktól. Ha ott levizsgáztunk, többet már nem kérik számon az adott tudást. A sakkban végig mindent tudni kell. Az iskolai tanulásban a szülői kényszer lehet eredményes, szenvedjen csak a magántanárral, de nem fog megbukni matekból. Itt, ha a gyerek nem akar tanulni, dolgozni, semmi se segít. Ez egy szabadon választott pálya, annak minden előnyével és hátrányával. Másfelől, ha a szülők nem akarják igazán, hogy a gyerekből sakkozó legyen, akkor nem lesz az. Ez alól nem is tudok kivételt, a szülő ellenében ez nem megy. A sakk elmélete, az elsajátítható anyag a húsz év előttiéknél legalább a százszorosára növekedett. Az edzésmennyiség, ami régen elegendő volt, ma már semmire se elég. Sokan mondják, hogy Lasker, Capablanca, Aljechin, Euwe, Botvinnik művelt, egyetemet végzett emberek voltak, tehát miért ne járjon a gyerek egyetemre. Nagy Sándor is meghódította a fél világot a falanxszal, de a mai tábornokok mégse ebben gondolkoznak. Persze egy rendkívüli képességű gyerek elmehet egyetemre, és lehet kiváló játékos. De mi értelme? Egyetem után úgyis döntenie kell, hogy sakkozó lesz, vagy orvos, mérnök, stb. Mind a két foglalkozás napi nyolc óra elfoglaltságot igényel. Nem lehet egyszerre a kettőt csinálni. A fizikai sportban összeegyeztethető a sport és a tanulás. Az egyik inkább a fizikumot, a másik inkább a szellemet veszi igénybe. A sakra ez nem érvényes, mindkettő szellemi terhelés. Kinek jutna eszébe a sportban, hogy bár a lányom kiváló a ritmikus sport gimnasztikában, a biztonság kedvéért egyidejűleg súlyemeléssel is foglalkozzon? A fizikai sportban az edzésmennyiség szigorúan szabályozott, a sakkban napi 6-8 óra teljesen elfogadott. Azzal érvelnek, hogy biztonságot adhat a diploma, ha a sakk mégse sikerül. Ma már egyébként ez se úgy van, mint régen. Az ilyen biztonsági, szatócs szemlélet a sakkban nem működik. Egy világklasszis sakkozó olyan, mint egy világhódító. Nincs hátrálás, nincs menekülés, nincs B terv. Cortez is felgyújtotta a hajóit miután maroknyi emberével partra szállt, hogy meghódítsa az azték birodalmat.

7. A türelmetlenség csapdája

A mai világban a sakknak sok természetes ellensége van, ami korábban nem volt. Ilyenek a számítógépes játékok, ahol a győzelem eufóriáját igen kevés befektetéssel is el lehet érni. A póker is sokakat eltántorít a sakktól, kevesebb tanulással több pénzt lehet keresni, bár ez is egyfajta csapda

helyzetet eredményezhet. A sakkban csak hosszú évek kemény munkája után jön el a siker, és ezt nehéz kivárni. Az igazi próbatétel a kudarcok elviselése. Ez nem könnyű, mert gyakran évekig keményen dolgozik a gyerek, de a látványos eredmények elmaradnak. Ács Peti 14 évesen teljesítette kiváló játékkal első IM normáját egy Első Szombat IM körversenyen. Ekkor elhatározta, hogy innentől már csak a nagymesterversenyeken fog játszani. Dicséretes elszántság, de 3 éven keresztül egyszer se tudta teljesíteni a normát, pedig ugyanolyan keményen dolgozott, mint addig. Aztán 17 éves korában egyszer csak nagymester lett, kihagyván a közbülső fokozatot. Hanem ezután sem ment minden simán, 20 éves koráig ismét látszólag egyhelyben járt. Ezután nyerte meg az ifi VB-t, lett 2600 fölötti nagymester és olimpiai ezüstérmes.

Borisz Gelfand, akivel már 17 éve dolgozok együtt mesélte, hogy ő 3 éves ciklusokban fejlődött. Egy nagy felugrás után egy platóra ért, és ott maradt 3 évig, pedig ő is fanatikus munkabírással rendelkezett. Utána, számára is váratlanul egy újabb nagy ugrás következett. Az ritka, ha valaki egyenletesen, nagy sebességgel fejlődik. Adorján is valami hasonlóról írt egyik kiváló cikkében. Lukács nagymester is ezt tapasztalta tanítványainál, olykor még erős visszaesés is előfordult (Erdős, Gonda, Bérczes, Prohászka).

Csak hogy a szülőknek gyakran nincs türelme mindezt kivárni, és elhamarkodott, kapkodó döntéseket hoznak. A játékos önbizalmának se tesz ez jót, ilyenkor még az átlagosnál is jobban kell támogatni, dicsérni, és bízni kell benne.

8. A kiegészítő tevékenységek csapdája.

Amint azt már többször említettem, a szülők helyzete nem könnyű. A legnehezebb a tehetetlenség érzésének az elviselése. A sakkra nem alkalmazhatók az életben elsajátított sztereotípiák, gyakran pont a fordítottját kell csinálni, ami egyébként szokásos. Érdekes módon főleg értelmiségi szülők vannak bajban, amikor szakterületük tapasztalatait próbálják a sakkban is felhasználni. Itt van például a pszichológus kérdése. A sakkban nagyon kevés olyan eset lehet, ahol ez használt, pedig a fizikai sportokban ez jól működik. Itt ugyanis a sakk egyik leglényegesebb eleme a pszichológia, amit a játékosok gyakran ösztönösen elég jól művelnek. Az edző egyik legfontosabb feladata a nevelés, ami pszichológiai eszközök nélkül nem

megy. Sajnos nem tudunk olyan személyről, aki belülről ismerné a profi sakk világát, és emellett elismert pszichológus lenne. Tulajdonképpen a szülőknek lenne erre nagyobb szüksége, rajtuk tudna sokat segíteni. A fizikai edzettség alapvető a mai versenysakkban, napi 1 órát javasolnék erre. Másfelől viszont semmi jelentősége nincs annak, hogy valaki izompacsirta alkat, vagy cingár emberke. Valamiféle belső erőre, keménységre van szükség, Karpov, Andersson, Ribli, Sax sem voltak vasgyúrók.

Az étrend is fontos lehet, de igazán nem szabad abszolutizálni. Vegetáriánus, és húsevő egyaránt lehet világbajnok, itt inkább a hit fontos. Ha valaki hisz abban, hogy szerény táplálkozással, vitaminokkal többre viheti, talán többre is fogja vinni. De ez tiszta pszichológia. A hazafiasság, a közösségi érzés összetartó ereje fontos lehet. Csakhogy a sakk egy nagyon egyéni, nagyon nemzetközi sport. Az élsakk egyik problémája, hogy óhatatlanul az egoizmus felé tolja el a jellemet. Az élsakkozó munkája kizárólag önmagára irányul. Amikor a korcsoportos VB-n magyar csapatról beszélünk, az megtévesztő. Ez nem csapatesemény, mindenki magával van elfoglalva. A konkurencia harc miatt gyakori az egymás ellen drukkolás, bár ezt persze nyilvánosan nem vallják be. Szervezési javaslatok a Magyar Sakkszövetség munkájának hatékonyabbá tételében

Már vagy 40 éve tevékenykedek a magyar sakkban, de jól működő sakkszövetségről még nem hallottam. Magam is voltam elnökségi tag, ismerem a helyzetet belülről is. Tévedés azt hinni, hogy a szövetség egyik legfontosabb feladata segítséget nyújtani az olimpiai utánpótlás nevelésében. Lukács nagymester mesélte a következő történetet. A hetvenes években nem volt egyszerű külföldi versenyekhez jutni, és amikor benn járt a szakfelügyelőnél meghívók után érdeklődött. Navarovszky (az aranykapitány!) közölte vele, hogy neki 10 jó sakkozó bőven elég, több nem kell, ezért rendszeresen elsüllyesztette a versenyeket a fiókjában.

A sakkszövetség, mint minden szervezet, először is saját fennmaradásában érdekelt. Ez elég sok pénzt el is visz, bizonyos adminisztratív funkciók elengedhetetlenek. Többre rendszerint se pénze, se szakértelme nincsen. Bármikor képes újabb és újabb adminisztratív tevékenységeket kreálni, erre fizető állásokat létrehozni, az éljátékosok és edzőik mindig a sor végén állnak. Bárcsak mindez megváltozna egy új elnökkel, új vezetéssel, és

nagyságrendekkel nagyobb szponzori támogatással! Míg élünk, remélünk! Amikor megszorodnak az ifjúsági sakk válságos helyzetét elemző írások, biztosak lehetünk benne hogy új elnököt, illetve elnökséget akarnak választani. Ilyenkor kiderül, hogy nagy szükség lenne a következő adminisztratív, vezetői funkciókra: szakmai igazgató, gazdasági igazgató, kommunikációs igazgató, verseny-igazgató, menedzser-igazgató, versenybírószám elnöke, ifjúsági szakfelügyelő, ifjúsági bizottsági elnök, ifjúsági szakmai igazgató, férfi kapitány, női kapitány, ifjúsági mentor (dementor?), számítógépes adminisztrátor, weblap, honlap készítő és karbantartó, internetes sakkiskola igazgató, FIDE felelős, és természetesen főtitkár, titkárnő és könyvelő . Ezek mind lehetnek jól fizető állások, de végezhetik társadalmi munkában is (ha elfogy a pénz). Ha még mindig maradna, lehetne megyei instruktorokat kreálni, és azokat akik összefogják a munkájukat. Elengedhetetlen szükség lehet még szövetségi orvosra, pszichológusra és a válogatottak fizikai felkészítését végző edzőkre, gyúróra, masszőrre, moderátorra, jogászra, arculat tervezőre, gondnokra, büfésre, és nyelvtanárra. Beláthatjuk, hogy az éljátékosokra, az utánpótlásra és egyéni edzőikre már nem sok pénz marad. Ezért tehát amíg a Kánaán el nem jön, a szülők jobban teszik, ha belátják, hogy csak magukra vannak utalva. A sakkszövetség bűnbaknak egyébként kiváló. Jóllehet túl sokat nem segít, de egy-két esetet leszámítva (Polgár lányok), túl nagy kárt nem is okoz. Inkább érdektelen, mint ellenséges, az igazi tehetségeket nem tudja, és nem is akarja meggátolni a kitörésben. Félni sem kell tőle, elvan ő magában. Összességében kijelenthető, hogy a mellékes tevékenységek túlhangsúlyozása tipikus pótcselekvés, ezek akkor kaphatnak csak szerepet, ha a napi 6-8 óra sakk megvolt.

Dr. Hazai László
Budapest 2010. december 15.